

MINISTER GOSPODARKI

DP-IV-JZ-070-1/07

L.dz.500/07

GABINET MARSZAŁKA SENATU

wpiętno dn. 13.02.07

nr. 927 podpis.

Warszawa, dnia 8 lutego 2007r.

Pan Bogdan Borusewicz
Marszałek Senatu
Rzeczypospolitej Polskiej

dotyczy: oświadczenia Senatora Antoniego Motyczki z dnia 11.01.2007r. w tragedii w kopalni „Halemba” w Rudzie Śląskiej. (znak pisma: BPS/DSK-043-056/07)

Pracownicy Pociągów Tarnobrzeg!

Odpowiadając na oświadczenie Pana Senatora Antoniego Motyczki przedstawione na 25 posiedzeniu Senatu RP w dniu 11 stycznia 2007 r. dotyczącego bezpieczeństwa pracy w kopalniach węgla kamiennego pragnę wyjaśnić, co następuje.

Polskie górnictwo węgla kamiennego z początkiem lat dziewięćdziesiątych weszło wraz z innymi sektorami gospodarki w okres przemian, których fundamentami stały się wolny rynek, konkurencyjność i równouprawnienie wszystkich podmiotów życia gospodarczego. Przemiany te objęły wszystkie sfery działalności górnictwa, w tym techniczną i ekonomiczną.

Górnictwo węgla kamiennego w tych latach, charakteryzowało się niezwykle silnym stopniem centralizacji organizacyjnej oraz zarządzania i prowadziło, obok wydobywania, również inne, całkowicie niezwiązane z wydobywaniem węgla rodzaje działalności wymagające dotowania ze środków budżetu państwa. W efekcie wokół kopalń rozrosła się niezwykle rozległa sfera nieprodukcyjna, w szczególności socjalna, z której w przeważającej części korzystali sami górnicy. Ponieważ cechą górnictwa polskiego jest również silna koncentracja geograficzna, dlatego sektor ten nie był w stanie samodzielnie przejść do efektywnego funkcjonowania w warunkach gospodarki wolnorynkowej, w której istotą jest rachunek ekonomiczny.

Jeszcze w 1989 roku funkcjonowało 70 kopalń (oraz dodatkowo 3 w budowie), a ich produkcja wynosiła 177,4 mln ton. Przeciętne zatrudnienie wynosiło wtedy 415,9 tys. osób. Po 15 latach przemian sytuacja w górnictwie węgla kamiennego zmieniła się. Aktualnie funkcjonują 32 kopalnie wydobywające około 96 mln ton rocznie, przy zatrudnieniu około 120 tys. osób. Przedsiębiorstwa górnicze osiągają zyski.

Oddziaływanie przekształceń restrukturyzacyjnych na stan bezpieczeństwa pracy w kopalniach ma charakter bardzo złożony. Wywierały one zarówno pozytywne jak i negatywne skutki.

Czynnikiem, który korzystnie wpłynął na stan bezpieczeństwa pracy, a który miał bezpośredni związek z procesem restrukturyzacji jest obniżenie poziomu wydobywania. Wiąże się ono ze zmniejszeniem liczby pracowników zatrudnionych w procesach wytwórczych, zwłaszcza pod ziemią. Obniżenie poziomu wydobywania umożliwiło także zrezygnowanie z eksploatacji węgla z pokładów zalegających w szczególnie trudnych warunkach geologicznych.

Negatywny wpływ na bezpieczeństwo pracy miała koncentracja wydobywania. Rozwój eksploatacji prowadzący do wybierania coraz głębiej zalegających pokładów węgla spowodował pogorszenie tych warunków.

W trwającej od kilkunastu lat reformie górnictwa towarzyszyło znaczne zmniejszenie zatrudnienia. Aktualnie o przeroście zatrudnienia można mówić wyłącznie w zakresie zatrudnienia na powierzchni. Ilość zatrudnionych na dole kopalń, w aktualnych warunkach technicznych i eksploatacyjnych, należy uznać za optymalne.

Kopalnie węgla kamiennego od lat zlecają wykonanie określonych specjalistycznych robót górniczych firmom usługowym (tzw. firmom obcym). Wśród najczęściej wykonywanych przez firmy obce robót dołowych należy wymienić: drażenie i przebudowa wyrobisk korytarzowych, wzmocnienie obudowy wyrobisk korytarzowych oraz szybowych, wykonywanie i likwidacja wyrobisk, skrzyżowań, demontaż urządzeń transportowych oraz rurociągów, roboty udostępniające poziomy wydobywcze, wykonywanie przekopów dostawczo – wentylacyjnych, chodników materiałowych, przebudowa pochylni. Średniomiesięczne zatrudnienie przy realizacji przez firmy tych usług wynosiło w 2006r. około 11 tys. osób.

Należy zaznaczyć, iż zlecane prace firmom okologórnym nie dotyczą bezpośredniej produkcji lecz specjalistycznych zadań. Firmy te działają w warunkach wolnorynkowych, a co za tym idzie narzucanie im warunków wynikających z Karty Górnika byłoby sprzeczne z tymi zasadami. Inna sytuacja jest w przypadku przepisów dotyczących bezpieczeństwa pracy. Są one ogólnie obowiązujące, dlatego też powinny być przestrzegane przez wszystkich zatrudnionych.

Można postawić pytanie - czy firmy wykonujące usługi są odpowiednio przygotowane do wykonywania tych prac tak pod względem kadrowym jak i technicznym, czy w rzeczywistości przestrzegane są przepisy bezpieczeństwa pracy.

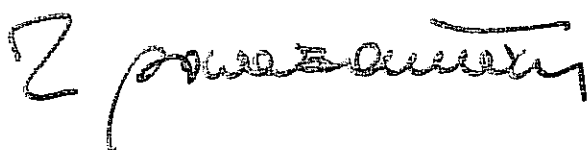
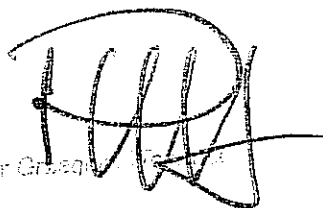
Wyniki kontroli przeprowadzonych przez urzędy górnicze ujawniły, że w niektórych przypadkach:

- 1) prace firm obcych wykonywane były niezgodnie z zatwierdzonymi technologiami i ustaleniami projektów technicznych,
- 2) stwierdzono nierzetelność przy dokonywaniu odbiorów technicznych maszyn i urządzeń oraz stosowanie maszyn o złym stanie technicznym.
- 3) osoby dozoru oraz pracownicy firm wykazywali niedostateczną znajomość ustaleń projektowych, brak umiejętności oceny ryzyka zawodowego, nieznaną drogę ucieczkową. Osoby dozoru nie kontrolowały prowadzonych prac z wymaganą częstotliwością. Pracownicy nie byli przeszkoleni w zakresie obowiązujących w zakładzie górniczym przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy, prowadzenia ruchu i bezpieczeństwa pożarowego. Wobec osób winnych zaniedbań zastosowano przewidziane prawem sankcje.

Po wypadku jaki miał miejsce w dniu 21.11.2006r. w KWK „Halemba” (Kompania Węglowa S.A.), Rada Ministrów przyjęła w dniu 29 listopada 2006 r. Uchwałę Nr 206/2006 w sprawie podjęcia działań dotyczących bezpieczeństwa pracy w kopalniach węgla kamiennego. W uchwale tej Rada Ministrów zobowiązała ministrów: Gospodarki, Spraw Wewnętrznych i Administracji, Pracy i Polityki Społecznej, do podjęcia działań mających na celu dokonanie oceny:

- 1) prawidłowości wyłaniania firm usługowych do prowadzenia podziemnych prac górniczych w kopalniach węgla kamiennego,
- 2) przestrzegania, przez firmy usługowe prowadzące podziemne prace górnicze w kopalniach węgla kamiennego, wymogów bezpieczeństwa pracy podczas prowadzenia tych prac,
- 3) realizacji poleceń i wniosków pokontrolnych wydanych w okresie ostatnich 12 miesięcy przez właściwe organy kontroli i służby górnicze w podziemnych zakładach górniczych węgla kamiennego,
- 4) możliwości zwiększenia nakładów na ochronę i bezpieczeństwo pracy w podziemnych zakładach górniczych węgla kamiennego,
- 5) przepisów prawnych w zakresie prowadzenia robót górniczych w podziemnych zakładach górniczych, w warunkach podwyższonych zagrożeń naturalnych,
- 6) prawidłowości dopuszczeń i wydanych certyfikatów dla maszyn i urządzeń wykorzystywanych w kopalniach w warunkach podwyższonych zagrożeń naturalnych.

Równocześnie Rada Ministrów zobowiązała Ministra Gospodarki do opracowania projektu z dokonanej oceny i przedłożenia go w terminie 4 miesięcy od dnia podjęcia wyżej wymienionej uchwały. Wnioski wyływające z tej oceny powinny wskazać dalsze kierunki działań w zakresie poprawy bezpieczeństwa pracy w kopalniach węgla kamiennego.

Piotr Grzegorz